

## บทที่ 3

### วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน 4 เรื่องต่อไปนี้ พฤติกรรมสุขภาพทั่วไป พฤติกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมสุขภาพด้านความปลอดภัย และ พฤติกรรมสุขภาพด้านการใช้และการป้องกันสิ่งเสพติด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

#### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

##### 1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2543 จำนวน 35 แห่ง ซึ่งมีจำนวนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ทั้งหมด 17,961 คน แยกเป็นนักศึกษาชาย 10,329 คน และนักศึกษานหญิง 7,632 คน

##### 1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรของนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2543 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multistage sampling method) ได้จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 500 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างประชากร ดังนี้

1. การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1970 อ้างอิงใน ประคอง กรรณสูต, 2535) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n &= \frac{N}{1+Ne^2} \\ \text{เมื่อ} \quad n &= \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \\ N &= \text{ขนาดของประชากร} \\ e &= \text{ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้} \\ n &= \frac{17,961}{1 + (17961) (.05)^2} \\ &= 391 \quad \text{คน} \end{aligned}$$

เมื่อกำหนดระดับความมีนัยสำคัญเท่ากับ .05 คำนวณได้ตัวอย่างประชากรอย่างน้อยที่สุด คือ 391 คน แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 500 คน เป็นเพศชาย 250 คน เพศหญิง 250 คน

2. ลุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยที่เป็นประชากร โดยวิธีคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างแยกตามเพศ โดยการเทียบจำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชากรแต่ละวิทยาลัย แยกตามเพศเท่ากับ

$$\frac{\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{ประชากรของแต่ละวิทยาลัยแยกตามเพศ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

3. การสุ่มตัวอย่างห้องเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในแต่ละวิทยาลัย โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จากวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนตัวอย่างประชากรของแต่ละวิทยาลัย เลือกนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในแต่ละวิทยาลัย โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างนักศึกษาจากวิทยาลัยที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างให้นักศึกษาชายและนักศึกษานหญิง ตามจำนวนที่คำนวณรวมทั้งหมดจำนวน 500 คน นักศึกษาชาย 250 คน และนักศึกษานหญิง 250 คน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ  
ชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ  
ปีการศึกษา 2543 กองเทคนิค

รายชื่อจังหวัด	นักศึกษาชาย		นักศึกษาหญิง	
	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง
เขตการศึกษา 9				
ขอนแก่น	1,202	11	28	11
เลย	525	5	15	6
หนองคาย	565	5	10	4
เขตการศึกษา 10				
อุบลราชธานี	690	6	25	1
ยโสธร	415	3	266	6
ร้อยเอ็ด	439	4	8	1
อำนาจเจริญ	249	2	137	3
กาฬสินธุ์	694	6	450	10
เขตการศึกษา 11				
นครราชสีมา	838	8	121	4
บุรีรัมย์	495	5	434	16
สุรินทร์	524	8	24	1
รวมนักศึกษากองเทคนิค	6,636	63	1,518	63

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ  
ชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ  
ปีการศึกษา 2543 กองอาชีวศึกษา

รายชื่อจังหวัด	นักศึกษาชาย		นักศึกษาหญิง	
	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง
เขตการศึกษา 9				
ขอนแก่น	61	14	855	10
เลย	17	3	457	5
หนองคาย	11	3	424	5
เขตการศึกษา 10				
อุบลราชธานี	98	15	772	13
ยโสธร	0	0	0	0
ร้อยเอ็ด	39	6	432	8
อำนาจเจริญ	0	0	0	0
กาฬสินธุ์	0	0	0	0
เขตการศึกษา 11				
นครราชสีมา	17	5	821	14
บุรีรัมย์	0	0	0	0
สุรินทร์	51	16	453	7
<hr/>				
รวมนักศึกษากองอาชีวศึกษา	294	62	4,214	62

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ  
ชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ  
ปีการศึกษา 2543 กองเกษตรและเทคโนโลยี

รายชื่อจังหวัด	นักศึกษาชาย		นักศึกษาหญิง	
	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง
<b>เขตการศึกษา 9</b>				
ขอนแก่น	144	21	129	21
เลย	0	0	0	0
หนองคาย	0	0	0	0
<b>เขตการศึกษา 10</b>				
อุบลราชธานี	189	10	147	9
ยโสธร	97	5	87	6
ร้อยเอ็ด	107	6	93	6
อำนาจเจริญ	0	0	0	0
กาฬสินธุ์	0	0	0	0
<b>เขตการศึกษา 11</b>				
นครราชสีมา	164	8	61	6
บุรีรัมย์	282	13	155	15
สุรินทร์	0	0	0	0
<b>รวมนักศึกษากองเกษตรและเทคโนโลยี</b>	<b>983</b>	<b>63</b>	<b>672</b>	<b>63</b>

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ  
ชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ  
ปีการศึกษา 2543 กองการอาชีพ

รายชื่อจังหวัด	นักศึกษาชาย		นักศึกษาหญิง	
	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร (คน)	กลุ่ม ตัวอย่าง
เขตการศึกษา 9				
ขอนแก่น	391	12	303	13
เลย	142	4	60	3
หนองคาย	171	5	126	5
เขตการศึกษา 10				
อุบลราชธานี	156	4	34	1
ยโสธร	67	2	43	3
ร้อยเอ็ด	290	9	149	9
อำนาจเจริญ	53	2	37	2
กาฬสินธุ์	117	4	95	5
เขตการศึกษา 11				
นครราชสีมา	245	7	148	8
บุรีรัมย์	264	7	124	7
สุรินทร์	220	6	109	6
รวมนักศึกษากองการอาชีพ	2,116	62	1,228	62

## 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง (ภาคผนวก) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แบบสอบถาม ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และเติมข้อความจำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพทั่วไป พฤติกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมสุขภาพด้านความปลอดภัย และพฤติกรรมสุขภาพด้านการใช้และการป้องกันสิ่งเสพติด ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และเติมข้อความจำนวน 40 ข้อ และมีตัวเลือกปลายเปิดให้นักศึกษาเลือกเหตุผลอื่นด้วย

## 3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสารสภาพปัญหาสุขภาพของประชาชนกลุ่มอายุ 15-24 ปี โดยเฉพาะนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2 ศึกษาหลักสูตรศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 รวมทั้งได้ทำการศึกษาโครงสร้างเนื้อหาสาระรายวิชา คำอธิบายรายวิชา หนังสือแบบเรียนสุขศึกษา รวมทั้งศึกษาหลักสูตรศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและศึกษาปัญหาพฤติกรรมสุขภาพของวัยรุ่นตอนปลายจากรายงานการวิจัย เอกสาร และวารสารต่างๆ

3.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ จากหนังสือ เอกสาร วารสาร สุขบัญญัติ 10 ประการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะทำการสร้างแบบสอบถามภายใต้หัวข้อของพฤติกรรมต่อไปนี้ พฤติกรรมสุขภาพทั่วไป พฤติกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมสุขภาพด้านความปลอดภัย และพฤติกรรมสุขภาพด้านการใช้และการป้องกันสิ่งเสพติด

3.4 จัดสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จำแนกลักษณะตามเพศ อายุ ศาสนา บุคคลที่นักศึกษาอาศัยอยู่ด้วย และแหล่งความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพที่นักศึกษาได้รับ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และเติมข้อความจำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพทั่วไป พฤติกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมสุขภาพด้านความปลอดภัย และพฤติกรรมสุขภาพด้านการใช้และการป้องกันสิ่งเสพติด ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และเติมข้อความจำนวน 40 ข้อ โดยมีตัวเลือกปลายเปิดเพื่อให้นักศึกษาเลือกเหตุผลอื่นด้วย

#### 4. การตรวจสอบเครื่องมือ

##### 4.1 การหาความตรงของเนื้อหา (content validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งกรอบแนวคิดและโครงร่างวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน (ตั้งรายนามในภาคผนวก) พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้อง และความชัดเจนของภาษา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข โดยถือเกณฑ์แนวความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงกัน ร้อยละ 80 ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกันกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ดีขึ้น และนำไปทดลองใช้ (try out)

##### 4.2 การหาความเที่ยงตรง

นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเหมาะสมทางการใช้ภาษา ความชัดเจนของ คำถาม การเรียงลำดับคำถาม เวลาที่ใช้ตอบแบบสอบถาม แล้วจึงนำแบบสอบถามมาตรวจ ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามการปฏิบัติ และนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง (reliability) โดยวิธี coefficient alpha ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของ แบบสอบถามเป็น .7548

4.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม เพื่อให้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการวัดพฤติกรรมสุขภาพ แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ จนได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

#### 5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

5.1 ติดต่อขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



5.2 นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอไปยังอธิบดีกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือแจ้งไปยังผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเทคนิค, ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา, ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยี, ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยการอาชีพ และผู้อำนวยการวิทยาลัยทุกแห่ง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 35 แห่ง โดยผู้วิจัยขอรับหนังสือและดำเนินการส่งไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยทุกแห่งด้วยตนเอง

5.3 ผู้วิจัยเดินทางไปติดต่อกับผู้อำนวยการวิทยาลัยด้วยตนเอง เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารวิทยาลัย ดำเนินการเก็บข้อมูล ชี้แจงรายละเอียดด้วยตนเอง มีบางวิทยาลัยที่ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ในเวลานั้น ผู้วิจัยได้มอบซองติดแสตมป์ ให้ทางวิทยาลัยช่วยรวบรวมส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย

5.4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเอง โดยเน้นให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือระหว่าง เดือนมกราคม 2544 ถึง เดือนมีนาคม 2544

## 6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมด 2 ตอน มาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 10.0 for Windows (Statistical Package for the Social Sciences 10.0 for Windows) โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นตอน ๆ ดังนี้

6.1 วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6.2 วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพทั่วไป พฤติกรรมสุขภาพด้านเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมสุขภาพด้านความปลอดภัย และพฤติกรรมสุขภาพด้านการใช้และการป้องกันสิ่งเสพติด โดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาร้อยละ จำแนกตามเพศ กองที่สังกัด และเขตการศึกษา แล้วเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง